

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/52/2019
Identifikačné číslo spisu: 1216201786
Dátum vydania rozhodnutia: 22.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ľubomíra Kúdelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1216201786.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: M-SECURITY SERVICE, s.r.o., so sídlom Pri hrádzi 9, Bratislava, IČO: 35 808 934, zastúpeného advokátskou kanceláriou Aequitas s.r.o., so sídlom Dolná 19, Banská Bystrica, IČO: 35 808 934, proti žalovanému: AUTOPROGRES SK s.r.o., so sídlom Plynárenská 17560/3A, Bratislava, IČO: 35 850 574, o žalobe na obnovu konania, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 42Cb/43/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 7. novembra 2018, č. k. 3Cob/211/2017-64, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo 7. novembra 2018, č. k. 3Cob/211/2017-64 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom zo 7. novembra 2018, č. k. 3Cob/211/2017-64 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) z 1. júna 2017, č. k. 42Cb/43/2016-45, ktorým súd prvej inštancie žalobu na obnovu konania zamietol a priznal žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

1.1. V odôvodnení svojho rozsudku odvolací súd uviedol, že žalobca v odvolaní neuviedol žiadne skutočnosti spochybňujúce závery súdu prvej inštancie. Na zdôraznenie vecnej správnosti rozsudku okresného súdu skonštatoval, že žalobcom označený listinný dôkaz objektívne existoval už v čase pôvodného konania, a preto ho žalobca mohol označiť ako dôkaz už v pôvodnom konaní s tým, že zároveň mohol požiadať súd o súčinnosť pri jeho zabezpečení, ako i o súčinnosť pri zabezpečení údajov potrebných na jeho identifikáciu, a teda mal reálnu možnosť použiť ho aj v čase pôvodného konania na podporu a preukázanie oprávnenosti uplatneného nároku v pôvodnom konaní o vrátenie kúpnej ceny. Žalobca tak neučinil, a preto sú jeho úvahy o tom, že bez znalosti čísla U. (ďalej aj „U.“) nebolo možné tento dôkaz použiť v pôvodnom konaní iba hypotetické.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dňa 5. marca 2019 dovolanie, ktorým žiadal, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.1. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p., pričom právnu

otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, je otázka „či samotná existencia listinného dôkazu v čase pôvodného konania je dôvodom pre zamietnutie žaloby na obnovu konania v nadväznosti na to, či možno za zavinené neoznačenie dôkazu v pôvodnom konaní považovať prípad, keď strana sporu nemôže individualizovať listinný dôkaz.“

2.2. Podľa dovolateľa je záver odvolacieho súdu, že dôvodom zamietnutia žaloby na obnovu konania je objektívna existencia listinného dôkazu (v predmetnom spore U.), v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu, pričom poukázal na judikát R 19/1975, uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. 4Cdo/18/2010 a 5Cdo/79/2010, ako aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“ v príslušnom gramatickom tvare) sp. zn. I. ÚS 204/2015. Žalobca prezentoval názor, že samotná existencia dôkazu v čase pôvodného konania nevyklučuje povolenie obnovy konania. Skutočnosťou, ktorou je súd povinný sa zaoberať, je, či dôkaz nebol v pôvodnom konaní predložený alebo označený z viny strany sporu (žalobcu).

2.3. Žalobca taktiež spochybňoval argumentáciu krajského súdu, že ním označený dôkaz mohol ako dôkaz označiť už v pôvodnom konaní s tým, že zároveň mohol požiadať súd o súčinnosť pri jeho zabezpečení, ako i o súčinnosť pri zabezpečení údajov potrebných na jeho identifikáciu. Podľa jeho názoru, povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení v sebe obsahuje určité kvalitatívne kritéria. Na základe označenia dôkazu musí byť možné dôkaz reálne vykonať, to znamená, že musí byť nezameniteľne identifikovaný. V tejto súvislosti uviedol, že pokiaľ by sa pokúsil o označenie navrhovaného dôkazu ako U. vydaný v súvislosti s dovozom motorového vozidla identifikovaného súčasným EČV, nespĺňalo by takéto označenie dôkazu ani minimálne kvalitatívne požiadavky na označenie dôkazu (pomenovanie, uvedenie obsahu, spisovú značku, dátum) a takto označený dôkaz by nebolo možné nikdy vykonať. Preto je žalobca toho názoru, že nie je možné mu klásť za vinu neoznačenie U. v pôvodnom konaní, keďže nedisponoval informáciami, ktoré by mu umožňovali takýto dôkaz označiť.

3. Žalovaný s k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

4. Najvyšší súd ako súd dovolací [podľa § 35 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané, zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.) bez nariadenia pojednávania dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a aj dôvodné.

5. Dovolací súd úvodom konštatuje, že žalobca v dovolaní vymedzil uplatnený dovolací dôvod (§ 432 C. s. p.) spôsobom predpokladaným zákonom (§ 432 ods. 2 C. s. p.) a zároveň spôsobom, akým to predpokladá judikatúra najvyššieho súdu (R 83/2018), keď dovolateľ výslovne poukázal na viaceré rozhodnutia, ktoré v zmysle judikatúry najvyššieho súdu (viď R 71/2018) možno považovať, za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu.

6. Predmetom dovolacieho prieskumu v rozhodovanej veci má byť vzhľadom na začiatok predmetného sporu výklad a aplikácia ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“) v časti ...sú tu dôkazy, ktoré bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní, ak môžu privodiť pre neho priaznivejšie rozhodnutie vo veci... (predmetná časť sa týka aj posúdenia prípustnosti žaloby na obnovu konania podľa § 397 písm. a/ C. s. p. - pozn. dovolacieho súdu).

7. Z ustálenej judikatúry vo vzťahu k ustanoveniu § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. vyplýva, že:

I. „Predpokladom obnovy konania podľa ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. je, aby dôkazy, ktoré tu v dobe pôvodného rozhodovania existovali, nemohol účastník použiť bez svojej viny. Použitie dôkazov zo strany účastníka spočíva v tom, či účastník splnil zákonom uloženú povinnosť (§ 101 ods. 1 O. s. p.) prispieť k tomu, aby bol dosiahnutý účel konania, predovšetkým tým, že pravdivo a úplne označí všetky potrebné dôkazné prostriedky“ (viď R 19/1975) a

II. „Obnova konania je mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa alebo odvolacieho súdu. Skutočnosti, rozhodnutia a dôkazy môžu byť dôvodom obnovy konania v zmysle citovaného ustanovenia len vtedy, ak ich účastník, ktorý obnovu

navrhuje, nemohol bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní (sú pre účastníka v porovnaní s pôvodným konaním „nové“) a súčasne môžu pre neho prívodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Nový dôkaz je spôsobilým dôvodom obnovy konania vtedy, ak je ním možné preukázať právne spôsobilú skutočnosť, ktorá môže prívodiť pre navrhovateľa (obnovy) priaznivejšie rozhodnutie vo veci, a ktorý bez svojej viny nemohol použiť v pôvodnom konaní. Pri novom dôkaze nie je rozhodujúce, že sa týka skutočnosti, ktorá je súdu už známa. Nemožnosťou použiť dôkaz bez svojej viny v pôvodnom konaní nie je mienená len možnosť označiť dôkaz, ale aj nemožnosť predložiť ho účastníkom konania súdu. Je predpokladom obnovy konania podľa ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p., aby dôkazy, ktoré tu v dobe pôvodného rozhodovania už existovali, nemohol účastník bez svojej viny použiť. Použitie dôkazu zo strany účastníka spočíva v tom, či účastník splnil zákonom mu uloženú povinnosť (§ 101 ods. 1 O. s. p.) prispieť k tomu, aby bol dosiahnutý účel konania predovšetkým tým, že pravdivo a úplne označí všetky potrebné dôkazné prostriedky“ (viď 4Cdo/18/2010 a obdobne aj 5Cdo/79/2010).

8. Z citovanej judikatúry - ktorú vo svojej rozhodovacej činnosti reflektuje aj ústavný súd (viď napr. I. ÚS 204/2015) - vyplýva, že predpokladom dôvodnosti žaloby (návrhu) na obnovu konania je kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to existencia dôkazu, ktorý nemohla strana bez svojej viny použiť (t. j. označiť a navrhnúť) v pôvodnom konaní a zároveň tento dôkaz môže pre stranu prívodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci.

8.1. Odvolací súd založil svoje rozhodnutie na nesplnení už prvej podmienky, a preto dovolací súd môže posudzovať (ne)správnosť záverov odvolacieho súdu len vo vzťahu k prvej kumulatívnej podmienke, to znamená, že dovolací súd nemôže vo svojom rozhodnutí skúmať, či je splnená podmienka, že žalobcom označený dôkaz môže pre stranu prívodiť priaznivejšie rozhodnutie vo veci bez toho, aby túto otázku najprv posúdil odvolací súd.

9. Pod zákonným pojmom „dôkaz, ktorý nemohla strana bez svojej viny použiť v pôvodnom konaní“ je potrebné rozumieť dôkaz, ktorý objektívne existoval v čase pôvodného konania.

9.1. Uvedené vyplýva z už vyššie citovaného judikátu č. R 19/1975, ako aj z rozhodnutia odvolacieho senátu najvyššieho súdu sp. zn. 6Obo/57/2009, v zmysle ktorého „dôvodom obnovy konania môžu byť len tie skutočnosti, ktoré nastali do vyhlásenia rozhodnutia súdu.“

9.2. Zároveň tento dôkaz musí byť pre stranu sporu, ktorá sa žalobou domáha obnovy konania, nový, t. j. že strana o existencii tohto dôkazu nemala vedomosť počas pôvodného konania. Pre posúdenie tohto kritéria je potrebné vychádzať z ustanovenia § 132 ods. 1 C. s. p. (resp. z ustanovenia § 101 ods. 1 O. s. p. účinného do 30. júna 2016) v spojení s ustanovením § 150 C. s. p., a to či strana sporu v pôvodnom konaní neopomenula zákonnú povinnosť pravdivo a úplne opísať rozhodujúce skutočnosti a označiť dôkazy na ich preukázanie. Prípustnosť žaloby (návrhu) na obnovu konania je pritom daná len vtedy, ak strana predmetnú povinnosť neopomenula.

9.3. K povinnosti označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení dovolací súd uvádza, že strana musí navrhnutý dôkaz (vrátane listinných dôkazov) jednoznačne identifikovať, aby bol nezameniteľný s iným dôkazom tak, aby súd mohol rozhodnúť o jeho vykonaní alebo nevykonaní. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje podporne aj na nález Ústavného súdu Českej republiky z 8. decembra 2015, sp. zn. II. ÚS 385/2015, z ktorého vyplýva, že „pokiaľ ide o dôkazy navrhnuté pred súdom prvého stupňa, má sa za to, že ide o presne konkretizované dôkazy - a nie vo všeobecnosti - ktoré musia byť špecifikované nezameniteľným spôsobom.“

9.4. Z uvedeného dovolací súd uzatvára, že ak strana sporu nemohla v pôvodnom konaní navrhnúť už v tom čase objektívne existujúci dôkaz, pretože o ňom nemala vedomosť (t. j. dozvedela sa o ňom už po vyhlásení rozhodnutia súdu), prípadne nemohla navrhnúť jeho vykonanie z dôvodu, že ho nedokázala jednoznačne identifikovať, aby bol nezameniteľný s iným dôkazom, je naplnená jedna zo základných podmienok obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. účinného do 30. júna 2016, resp. podľa § 397 písm. a/ C. s. p. v znení účinnom od 1. júla 2016.

10. Predmetný záver vyplýva aj z odbornej literatúry, z ktorej vyplýva, že „napriek tomu, že skutočnosti a dôkazy objektívne v čase pôvodného konania existovali, strana z procesného hľadiska nezavinila, že sa súd s nimi nemohol oboznámiť. Spravidla pôjde o prípady, keď strana o existencii skutočností alebo dôkazov nevedela. Aby bola obnova konania prípustná, musí ísť vždy o skutočnosti a dôkazy, ktoré tu

existovali už počas pôvodného konania, v zmysle judikatúry, do vyhlásenia rozsudku“ (Števček, M., In: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. C. H. Beck: Praha, 2016, s. 1327 a rovnako aj Števček, M., Ficová, S. a kol. Občiansky súdny poriadok. Komentár - I. diel, 2. vydanie. C. H. Beck: Praha, 2012. s. 870).

11. Naproti citovanej judikatúre a aj doktrínalným východiskám krajský súd dospel k záveru, že dôvodom zamietnutia žaloby na obnovu konania je skutočnosť, že v žalobe na obnovu konania označený rozhodujúci dôkaz objektívne existoval už v čase pôvodného konania.

11.1. Predmetný záver je podľa názoru dovolacieho súdu neudržateľný a nemá oporu ani v právnej úprave. Akceptovaním záveru odvolacieho súdu by totiž došlo k popretiu právnej úpravy obnovy konania a k ‚en bloc‘ vylúčeniu prípustnosti obnovy konania podľa § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p., resp. podľa § 397 písm. a/ C. s. p. vo vzťahu k akýmkoľvek pre stranu novým dôkazom alebo skutočnostiam.

11.2. Výklad prezentovaný odvolacím súdom - hoci dovolací súd má za to, že je nutné posudzovať podmienky prípustnosti žaloby na obnovu konania ako mimoriadneho opravného prostriedku reštriktívne - nemajúci oporu v znení aplikovaného ustanovenia § 228 ods. 1 písm. a/ O. s. p. (a odpovujúci konštantnej judikatúrou dovolacieho súdu) nepredstavuje nič iné ako pokus o formálny výkon práva, ktorý je v príkrom rozpore s požiadavkami na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (k tomu dáva dovolací súd do pozornosti žalobcom označený nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 204/2015).

12. Zároveň dovolací súd považuje za nutné uviesť, že nie argumenty uvedené žalobcom v odvolaní proti rozsudku okresného súdu sú hypotetické, ako to prezentoval krajský súd v závere bodu 11 odôvodnenia svojho rozsudku, ale naopak argumentácia krajského súdu o tom - že žalobca mohol ním označený listinný dôkaz označiť ako dôkaz v pôvodnom konaní s tým, že mohol požiadať súd prvej o súčinnosť pri jeho zabezpečení, ako i o súčinnosť pri zabezpečení údajov potrebných na jeho identifikáciu - je výlučne hypotetická a nemajúca oporu v právnej úprave.

12.1. Ako už bolo uvedené vyššie, aby súd mohol určitý dôkaz vykonať (prípadne ho v súčinnosti so stranou zabezpečiť), musí ho strana sporu v návrhu na vykonanie dokazovania identifikovať takým spôsobom, aby bol nezameniteľný s iným dôkazom. Pokiaľ strana nedokáže určitý dôkaz uvedeným spôsobom označiť, súd ho nemôže vykonať a do úvahy neprichádza ani jeho prípadné zabezpečenie zo strany súdu.

12.2. Dovolací súd preto uvádza, že pokiaľ žalobca preukázateľne o existencii (identifikácii) dôkazu - ktorým odôvodňuje žalobu na obnovu konania - v čase pôvodného konania nevedel, je zo strany odvolacieho súdu nesprávne, ak túto skutočnosť použil na ťarchu žalobcu a na odôvodnenie svojho rozhodnutia o zamietnutí žaloby na obnovu konania. Pritom len ako poznámku dáva do pozornosti, že tento dôkaz nemohol žalobca sám predložiť súdu ani v tomto štádiu konania, keďže Colný úrad ho môže vydať len účastníkovi colného konania, resp. subjektu, ktorý účastník colného konania splnomocnil (viď rozhodnutie Colného úradu Bratislava na č. I. 9 súdneho spisu).

13. Vzhľadom na to, že dovolateľ zároveň dôvodne namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom vo vyriešení právnej otázky, pri ktorej sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C. s. p.), najvyšší súd žalobcom napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 C. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 450 C. s. p.).

14. V ďalšom konaní je odvolací súd viazaný právnym názorom dovolacieho súdu vysloveným v tomto uznesení (§ 455 C. s. p.).

15. V novom rozhodnutí rozhodne odvolací súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.